

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/185/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4409203093
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4409203093.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobcov: 1. P. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom F., 2. S. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom F., 3. Q. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom F., L. A. XXXX/XX a 4. P. S., nar. XX. . XX. XXXX, bytom F., A. XXXX/XX, žalobcovia v 1. až 4. rade všetci zastúpení JUDr. Jánom Čarnogurským, advokátom so sídlom Bratislava, Dostojevského Rad 1, proti žalovaným: 1. P. F. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom W., O. A.. XX, 2. B. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., O. A. XX, 3. Prešporská realitná spoločnosť s. r. o., so sídlom Bratislava, Horská 13/C, IČO: 35 804 912, 4. P. D. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom W., W. X, žalovaní v 1. až 4 rade všetci zastúpení JUDr. Borisom Bohunským, advokátom so sídlom Bratislava, Kozia 20, 5. S. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., N. I. X a 6. Q. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. XXX, zastúpený Advokátska kancelária Stoklasa & Stoklasová s. r. o., so sídlom Nitra, Farská č. 25, IČO: 36 856 282, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Stoklasa, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcov v 1 - 4. rade proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 25.05.2018, č. k. 5C/68/2009-674, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I., II., III. a IV. mení tak, že žalovaným v 1. až 4. rade nepriznáva náhradu trov konania.

Žalobcom v 1. až 4. rade nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie priznal žalovanému v 1. rade, žalovanému v 2. rade, žalovanému v 3. rade a žalovanému v 4. rade každému nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až 4. rade v rozsahu 100% (výroky I. - IV.). Žalobcom v 1. až 4. rade priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v 5. rade a to v rozsahu 100% (výrok V.).

2. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobcovia v 1. až 4. rade sa žalobou zo dňa 17.03.2009 domáhali voči žalovaným v 1. až 5. rade určenia neplatnosti prevodu vlastníctva nehnuteľností a to rodinného domu súp. č. XX v kat. úz. O., postaveného na parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X - záhrady a tiež rodinného domu súp. č. XXX v kat. úz. O., postaveného na parc. č. XXX/X a parc. č. XXX/X - zast. plochy a nádvoria, taktiež určenia neplatnosti kúpnych zmlúv uzavretých medzi žalovaným v 1. až 5. rade a určenia ich vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam. Uznesením zo dňa 14.07.2011, č. k. 5C/68/2009-209 bola pripustená zmena žaloby a predmetom konania sa stalo určenie vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a ich vydanie žalobcom, pričom žalobcovia podaním zo dňa 11.04.2014 žalobu voči žalovaným v 1. až 5. rade zobrali späť, z ktorého dôvodu uznesením zo dňa 21.04.2015, č. k. 5C/68/2009-396 bolo konanie voči žalovaným v 1. až 5. rade zastavené. Na odvolanie žalobcov proti tomuto uzneseniu v časti o náhrade trov konania, odvolací súd uznesením zo dňa 30.06.2016, č. k. 6Co/400/2015-411 predmetné uznesenie, okrem jeho zastavujúcej časti, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Voči žalovaným v 1. až 5. rade konanie bolo právoplatne zastavené dňom 22.05.2015. Konštatoval, že ako okresný, tak i odvolací súd v doterajších

svojich rozhodnutiach o trovách konania zastaveného voči žalovaným v 1. až 5. rade postupovali podľa ustanovení v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku, pričom v súčasnosti civilné sporové konanie upravuje zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) platný a účinný od 01.07.2016. V zmysle § 470 ods. 1 CSP preto pri svojom rozhodnutí aplikoval ust. § 256 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2 a § 257 CSP. Zdôraznil, že konanie vo veci samej voči žalovaným v 1. až 5. rade bolo právoplatne zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby ku dňu 22.05.2015. Mal za to, že vo vzťahu k žalovaným v 1. až 4. rade bola žaloba nepochybne vzatá späť bez preukázania dôvodnosti podanej žaloby voči nim, z ktorého dôvodu zastavenie konania procesne zaviniли žalobcovia v 1. až 4. rade, čím bol daný dôvod pre priznanie im náhrady trov konania. Následne v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu skúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré podľa § 257 CSP umožňuje súdu žalovaným náhradu trov konania nepriznať. Akcentoval, že v § 257 CSP je upravená odchýlka od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Ide o výnimočné ustanovenie, ktoré má súdu umožniť, aby pri rozhodovaní o náhrade trov konania mohol prihliadnuť k zvláštnostiam jednotlivých konkrétnych prípadoch a zároveň má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti, pričom úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad, a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Vychádzajúc z dôvodov čiastočného späťvzatia žaloby voči žalovaným v 1. až 5. rade a z následného zastavenia konania, považoval za nesporné, že pokiaľ ide o žalovaného v 5. rade, tento procesne zavinił zastavenie konania voči jeho osobe, pretože až po začatí konania došlo k prepisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností zo žalovaného v 5. rade na žalovaného v 6. rade z dôvodu dražby nehnuteľností. Žalovaný v 5. rade, ktorý bol pôvodne pasívne legitimovaný ako vlastník dotknutých nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva v čase podania žaloby spôsobil, že žaloba voči nemu bola z dôvodu zániku jeho vecnej pasívnej legitimácie vzatá späť a konanie voči nemu zastavené. Preto žalobcom v 1. až 4. rade voči nemu priznal nárok na náhradu trov konania podľa § 256 ods. 1 CSP, keď nemal preukázané, že na strane žalovaného v 5. rade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 CSP. V prípade zastavenia konania voči žalovaným v 1. až 4. rade dospel k záveru, že zastavenie konania procesne zavinił žalobcovia v 1. až 4. rade, z ktorého dôvodu nárok na náhradu trov v zmysle § 256 ods. 1 CSP prináleží žalovaným v 1. až 4. rade. Zároveň skúmal existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa na strane žalobcov, ktorú títo vyvodzovali zo svojich majetkových pomerov, ako i osobitosti sporu a konania žalovaných v súvislosti s ich postupnými prevodmi vlastníctva k dotknutým nehnuteľnostiam. V súvislosti so žalobcami namietaným charakterom sporu, resp. poukazovaním na konanie žalovaných argumentoval, že žaloba o určenie platnosti právneho úkonu, resp. určenie vlastníctva nepredstavuje výnimočný spor a to ani vo vzťahu k namietaným postupným prevodom nehnuteľností medzi žalovanými v 1. až 4. rade, ku ktorým prevodom však došlo ešte pred začatím konania. Navyiac žalobcovia v čase začatia sporu vedeli, kto bol v tom čase ako vlastník nehnuteľnosti zapísaný v liste vlastníctva a vedeli od koho a akým titulom ich žalovaný v 5. rade mal nadobudnúť, a pokiaľ by sa od počiatku domáhali určenia vlastníctva voči žalovanému v 5. rade ako v evidencii nehnuteľností vedenému vlastníkovi, neboli by žalovaným v 1. až 4. rade trovy vznikli. Poznamenal, že aký typ žaloby, s akým petitom, s akým okruhom účastníkov na strane žalovaných žalobcovia podali, bolo len na ich dispozičnom uvážení, keď disponujú predmetom konania a označujú jeho účastníkov, čomu korešponduje aj zodpovednosť žalobcov za prípadné nesprávne žalovanie vecí s nesprávnym okruhom účastníkov, ktoré si následne vynúti úpravu petitu aj okruhu účastníkov konania. Žalobcovia zastúpení právnym zástupcom tak postupnými procesnými návrhmi spôsobili zastavenie konania voči žalovaným v 1. až 4. rade bez toho, že by títo žalovaní svojim správaním, konaním a postojom k sporu po začatí konania zavinił zastavenie konania. Bolo to rozhodnutie samotných žalobcov podať žalobu aj voči nim, a preto ich procesný postup v konaní bez ohľadu, z akých dôvodov, nemôže byť na ťarchu žalovaným v 1. až 4. rade, ktorí využili svoje právo a dali sa v konaní právne zastupovať, čím im vznikli trovy. Nestotožnil sa ani s tvrdením žalobcov o ich sociálnych, majetkových a rodinných pomeroch, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 257 CSP. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú manželia a obaja poberatelia starobného dôchodku a žalobcovia v 3. a 4. rade sú manželia, pričom žalobkyňa v 3. rade je poberateľkou invalidného dôchodku a žalobca v 4. rade od 01.07.2005, t. j. takmer 13 rokov, podniká. Za situácie, že žalobcovia majú pravidelný mesačný príjem, nevzhliadol tak dôvody hodné osobitného zreteľa s prihliadnutím na ktoré by bolo možné postupovať podľa § 257 CSP a žalovaným v 1. až 4. rade, ktorým inak vznikol nárok na náhradu trov konania tento nepriznať. O trovách konania preto rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP tak, že žalovaným v 1. až 4. rade každému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v rozsahu 100%, o výške ktorých rozhodne vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia v časti, ktorou bol žalovaný v 1. až 4. rade priznaný voči nim nárok na náhradu trov konania (výroky I. - IV.) odvolanie, domáhajúc sa ním jeho zmeny a nepriznania náhrady trov konania žalovaný v 1. až 4. rade pre existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Tvrdili, že súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania čisto na základe formálneho posudzovania úspechu vo veci a jeho rozhodnutie nerešpektuje všetky ustanovenia Civilného sporového poriadku. V tejto súvislosti odkázal na čl. 2 ods. 1, 2 a čl. 5 CSP, ktorými sa súd prvej inštancie neriadil. Poukázali na to, že žalovaní sa k nim nesprávali spravodlivo, hoci im poskytli pôžičku v sume 1.020.000,- Sk, ale ako zálohu obdržali ich dva domy a súvisiace pozemky, ktoré mali prinajmenšom trojnásobnú hodnotu, pričom žalovaný v 1. rade ich ubezpečoval, že pôžičku nemusia splácať, kým im nevybaví výhodný hypotekárny úver. Následne ich však žalovaný v 1. rade vyhodil na ulicu, hoci mali vtedy tri malé deti, urobil tak tzv. svojpomocne a na základe zmlúv, o ktorých v tomto konaní bolo rozhodnuté, že sú neplatné. Išlo tak o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu a to ani procesne v zmysle rozhodovania o náhrade trov. Hoci sa snažili postupovať v súlade s právom a podávali návrhy na predbežné opatrenia zákazu nakladania s nehnuteľnosťami, žalovaní nehnuteľnosti prevádzali na ďalších žalovaných a až pri piatom žalovanom sa súdu podarilo dosiahnuť účinnosť rozhodnutia o predbežnom opatrení. Ďalej argumentovali, že napadnuté rozhodnutie nezohľadňuje súdnu prax v dobe podávania žaloby, kedy táto nebola zjednotená, pokiaľ ide o znenie v petitu v prípadoch neplatnosti následných prevodov. Navyiac podľa katastrálneho zákona č. 162/1995 Z. z. do 31.08.2009 nemohli nazeráť do zbierky listín o sporných nehnuteľnostiach a oboznámiť sa s úplným obsahom kúpnych zmlúv medzi žalovanými a presvedčiť sa, či tieto neobsahujú ustanovenia, ktorých platnosť by museli napadnúť. Žalobu podávali 20.03.2009 a z dôvodu procesnej opatrnosti boli nútení podať žalobu proti všetkým. Žalovaní si nehnuteľnosti prevádzali medzi sebou, keď žalovaný v 1. rade a žalovaná v 2. rade sú súrodenci a žalovaný v 1. rade bol členom štatutárneho orgánu žalovaného v 3. rade, čo svedčí o špekulatívnych prevodoch a snahe znemožniť im dosiahnutie účinného súdneho rozhodnutia napravujúceho právny stav. Poukázali tiež na to, že žalovaný v 5. rade prinajmenšom umožnil, aby sa ich nehnuteľnosti používali na skladovanie a možno aj výrobu omamných látok, ktoré trestné stíhanie voči nemu bolo zastavené, avšak išlo opäť o hrubé zneužívanie práva zo strany žalovaného v 5. rade, pričom žalovaní v 1. až 4. rade vytvorili reťazec, ktorý vyústil u žalovaného v 5. rade. Postup žalovaných v zmysle čl. 5 CSP preto nepožíva právnu ochranu ani podľa procesných ustanovení. V dobe, kedy došlo k ich vyhodneniu z domov sa obrátili na políciu, ktorá pomoc im však zo strany polície poskytnutá nebola. Žalovaní v 1. až 4. rade tak voči nim využili mnohé formy zneužívania práva, ktoré súdy a polícia nedokázali zastaviť, pričom by mali uhradiť trovy tým, ktorí právo zneužívali. Záverom poukázali na svoje sociálne pomery, odôvodňujúce použitie § 257 CSP, keďže žalobcovia v 1. a 2. rade sú starobní dôchodcovia s príjmom žalobca v 1. rade 149 eur mesačne a žalobkyňa v 2. rade vo výške 103 eur mesačne, žalobca v 3. rade pracuje ako živnostník, avšak jeho zárobky sú tak nízke, že nepodlieha ani plateniu daní a žalobkyňa v 4. rade je čiastočná invalidná dôchodkyňa s dôchodkom 104 eur mesačne, pričom sa stará o domácnosť svojej rodiny, ako i domácnosť rodičov.

4. Žalovaní v 1. až 5. rade sa k odvolaniu žalobcov písomne nevyjadrili.

5. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) po zistení, že odvolanie podala v stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), prejednal odvolanie žalobcov bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

6. V danom prípade súd prvej inštancie rozhodoval o náhrade trov konania vo vzťahu k stranám sporu, ktoré boli účastníkmi konania do právoplatnosti jeho uznesenia o zastavení konania voči pôvodne žalovaný v 1. až 5. rade, t. j. do 22. 05. 2015. Žalovaný v 1. až 4. rade každému voči žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, a to odvolaním žalobcov napadnutými výrokmi I. až IV. preskúmaného uznesenia, ktoré sú predmetom i tohto odvolacieho konania. V časti, ktorou súd prvej inštancie priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v 5. rade v rozsahu 100% uznesenie súdu prvej inštancie pre absenciu odvolania strán sporu nadobudlo právoplatnosť.

7. Ako vyplýva z obsahu spisu niet pochyb o tom, že žalobcovia sa žalobou došliu súdu prvej inštancie dňa 20. 03. 2009 voči žalovaný v 1. až 5. rade domáhali určenia neplatnosti prevodu vlastníctva nehnuteľností a to rodinného domu súp. č. XX v kat. úz. O. na parcele č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² a parcely č. XXX/X - záhrady o výmere XXX m², ako i rodinného domu č. XXX v kat. úz. O. na parcele č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² a parcely č.

XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere XX m² na žalovaného v 1. rade zmluvou o zabezpečení záväzku prevodom práv zo dňa 30. 06. 2004, určenia neplatnosti kúpnej zmluvy medzi žalovaným v 1. rade a žalovanou v 2. rade zo dňa 20. 04. 2007, kúpnej zmluvy medzi žalovanou v 2. rade a žalovanou v 3. rade zo dňa 24. 04. 2008, kúpnej zmluvy medzi žalovanou v 3. rade a žalovanou v 4. rade zo dňa 13. 10. 2008 a kúpnej zmluvy medzi žalovanou v 4. rade a žalovaným v 5. rade zo dňa 03. 11. 2008. Zároveň požadovali určiť, že žalobcovia v 1. rade a 2. rade sú bezpodieloví spoluvlastníci rodinného domu súp. č. XX v kat. úz. O. na parcele č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere XXX m² a parcely č. XXX/X - záhrady o výmere XXX m² a žalobcovia v 3. a 4. rade sú bezpodieloví spoluvlastníci nehnuteľností v kat. úz. O., rodinného domu súp. č. XXX a podielový spoluvlastníci, každý v 1-ici parcely č. XXX/X zastavané plochy a nádvoría o výmere XXX m² a parcely č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere XX m². Na návrh žalobcov došly súdu prvej inštancie v priebehu konania dňa 26. 04. 2011, súd prvej inštancie uznesením zo dňa 14. 07. 2011 č. k. 5C/68/2009-209 pripustil zmenu žaloby tak, že predmetom konania zostalo určenie vlastníckeho práva žalobcov v 1. a 2. rade k už označeným nehnuteľnostiam, ako i vlastníckeho práva žalobcov v 3. a 4. rade k označeným nehnuteľnostiam a povinnosť žalovaného v 5. rade vydať tieto nehnuteľnosti žalobcom. Potom, čo v priebehu konania žalovaný v 6. rade dobrovoľnou dražbou nadobudol vlastníctvo k sporom dotknutým nehnuteľnostiam žalobcovia navrhli podaním zo dňa 15. 12. 2011, aby súd pripustil do konania vstup žalovaného v 6. rade a zmenu žaloby v časti uloženia mu povinnosti vydať im nehnuteľnosti, ktorému súd prvej inštancie vyhovel uznesením zo dňa 17. 04. 2012 č. k. 5C/68/2009-247. Vo veci samej súd prvej inštancie prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 04. 12. 2012 č. k. 5C/68/2009-266, ktorým žalobe žalobcov vyhovel a určil, že sú vlastníckymi označených nehnuteľností a žalovanému v 6. rade uložil povinnosť tieto im vydať, ktorý bol rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. 11. 2013 č. k. 25Co/104/2013-321 zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Následne žalobcovia podaním doručeným súdu dňa 17. 04. 2014 zobrali žalobu proti žalovaným v 1. až 5. rade späť a žiadali voči nim konanie zastaviť. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 21. 04. 2015 č. k. 5C/68/2009-396 konanie voči žalovaným v 1. až 5. rade zastavil, v ktorej časti toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 22. 05. 2015 a žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným v 1 až 4. rade náhradu trov konania tak ako ju vyčíslil v enunciaci svojom rozhodnutia. Toto rozhodnutie bolo okrem jeho zastavujúcej časti uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 30. 06. 2016 č. k. 6Co/400/2015-411 zrušené a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Následne súd prvej inštancie o trovách konania, v časti ktorou bolo zastavené vo vzťahu k žalovaným v 1. - 5. rade rozhodol preskúmaným uznesením.

8. Odvolací súd prioritne upriamuje pozornosť na to, že v danom prípade ide v poradí už o druhé rozhodnutie prvoinštančného súdu o trovách konania, ktoré bolo voči žalovaným v 1. - 5. rade právoplatne zastavené pre späťvzatie žaloby žalobcami. Vo svojom skoršom zrušujúcom uznesení zo dňa 30. 06. 2016 č. k. 6Co/400/2015-411 odvolací súd už poskytol výklad k rozhodovaniu o náhrade trov konania podľa § 146 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 146 ods. 2 OSP platného v čase jeho rozhodovania a dopadajúceho na prípady, kedy došlo k zastaveniu konania, ako i k aplikácii § 150 ods. 1 OSP predstavujúceho výnimku z práva na náhradu trov konania, spočívajúcu v existencii dôvodoch hodných osobitného zreteľa.

9. Prijatím zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) s účinnosťou od 01. 07. 2016 došlo k zrušeniu zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (§ 473 CSP). Podľa prechodného ust. § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované. Znamená to, že nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem a teda sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti Civilného sporového poriadku s výnimkami z tohto základného pravidla ustanovenými v § 470 ods. 2 CSP.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protiv strane.

11. Trovy konania sú výdavky, ktoré vznikajú subjektom konania pri uskutočňovaní jednotlivých procesných úkonov počas konania. Plnia dôležité funkcie pri prevencii a sú zároveň aj sankciou za neúspech v konaní, alebo za chybné vedenie konania. Za trovy konania sa považujú len tie výdavky, ktoré vznikli od momentu začatia konania do jeho skončenia, resp., ktoré vznikli aj pred začatím konania, ale ich vynaloženie bezprostredne súvisí s konaním.

12. Ustanovenie § 256 ods. 1 CSP vychádza pri náhrade trov konania zo zásady procesného zavinenia. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda ako na strane žalobcu, tak i na strane žalovaného. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v § 256 CSP znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Pojem „procesné zavinenie“ sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska a je nevyhnutné vykladať ho komplexne a extenzívne. Zásada procesnej zodpovednosti je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí sporu. Ide o sankčnú náhradu trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli a ukladá sa rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil, pričom sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu, (teda aj jej prejav vôle spočívajúci v späťvzati žaloby) a dôsledkom je vznik trov protistrany. Pokiaľ jedna procesná strana zaviní, že konanie muselo byť zastavené, pričom o veci nemôže byť meritórne rozhodnuté a zistené, či bola žaloba podaná dôvodne, vzniká jej zásadne povinnosť nahradiť druhej procesnej strane trovy konania. Vo všeobecnosti možno uviesť, že žalovaný procesne zaviní potrebu späťvzatia žaloby a následného zastavenia konania spravidla vtedy, keď sa po podaní žaloby rozhodne uspokojiť žalobcom uplatňovaný nárok. Je však potrebné dôsledne rozlišovať medzi procesným zavinením žalovaného na potrebe podať žalobu a jeho procesným zavinením na potrebe žalobu vziať späť s následkom zastavenia konania.

13. Odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP) pri rozhodovaní o trovách konania predstavuje § 257 CSP, podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Uvedená právna úprava vychádza z predchádzajúcej právnej úpravy zakotvenej v § 150 OSP a vyjadruje jedinou možnosť prelomenia zásady zodpovednosti za výsledok a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o trovách konania, pričom už vo formulácii ust. § 257 CSP je *expressis verbis* vyjadrená požiadavka výnimočnosti jeho aplikácie v nadväznosti na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa. Umožňuje súdu, aby v rámci svojho uváženia v medziach tohto zákonného ustanovenia nepriznal náhradu trov konania tej strane sporu, ktorej inak patrí ich náhrada. Dôvodom na použitie tohto ustanovenia môžu byť len okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré Civilný sporový poriadok neuvádza ani exemplifikatívne, čo však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. Pri skúmaní, či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, treba prihliadnuť na osobné, zárobkové, majetkové a iné pomery strán sporu, ich procesný postoj, okolnosti, ktoré viedli k súdnemu uplatneniu nárokov, pričom hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania. V princípe má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti a na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

14. Odvolací súd posudzujúci danú vec z hľadiska zhora uvedených teoreticko-právnych východísk sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že za situácie, keď k zastaveniu konania došlo v dôsledku späťvzatia žaloby žalobcami voči žalovaným v 1. - 4. rade, z procesného hľadiska žalobcovia tak nesú procesnú zodpovednosť na zastavení konania vo vzťahu k týmto žalovaným. Dôsledkom toho je, že žalovaným tak v intenciách § 256 ods. 1 CSP vznikol nárok na náhradu trov konania voči žalobcom. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania i správne následne posudzoval splnenie podmienok pre aplikáciu ust. § 257 CSP, ktorej sa žalobcovia dovolávali. Pokiaľ však z ním uvádzaných dôvodov mal za to, že na strane žalobcov nie je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa, odvolací súd si tento jeho záver neosvojil.

15. Odvolací súd nespochybňuje, že predmetom sporu bola určovací žaloba (určenie neplatnosti prevodných zmlúv a následne len určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam) a teda uplatnenie nároku, ktorý sám osebe nepredstavuje výnimočný charakter sporu, s ktorým by bez ďalšieho mohli byť spojené dôvody hodné osobitného zreteľa. Samotné toto zistenie však bolo treba vyhodnotiť v kontexte s ďalšími konkrétnymi okolnosťami daného prípadu, ktoré by mohli vo svojom súhrne opodstatniť aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania. Pri posudzovaní existencie výnimočných okolností v tomto prípade je významnou skutočnosťou, že žalobcovia si žalobou uplatnili jednak nárok na určenie neplatnosti prevodných zmlúv, ktorými žalovaní v 1. - 5. rade postupne nadobudli vlastnícke právo k sporom dotknutým nehnuteľnosťami pôvodne patriacim žalobcom, zabezpečujúcim im bývanie, a tiež sa domáhali určenia, že sú vlastníkmi týchto nehnuteľností. V súvislosti s petítom určenia neplatnosti

prevodných zmlúv preto za strany sporu označili žalovaných, i keď ako výlučný vlastník nehnuteľností v čase podania žaloby bol vedený žalovaný v 5. rade. V tejto súvislosti nemožno opomenúť, že pri uplatnení práva žalobcov ich situácia bola sťažaná i v dôsledku správania sa žalovaných v 2. - 5. rade, keď len v roku 2008 došlo k trom postupným prevodom nehnuteľností medzi nimi. V tomto smere dôležitosť bolo potrebné pripísať najmä skutočnosti, že žalobcovia počas celého sporu uplatnený nárok na určenie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a ich vydanie, podľa poslednej zmeny žaloby, vyvodzovali z neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uzatvorenej sa žalovaným v 1. rade a následných kúpnych zmlúv realizovaných medzi žalovanými v 2. - 5. rade, čo žalovaní rozsiahlo spochybňovali, a to i po zastavení konania voči nim v pozícii intervenientov na strane žalovaného v 6. rade (okrem žalovaných v 2. a 5. rade). Ako plynie z rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 03. 05. 2018 č. k. 5C/68/2009-626 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 26. 02. 2020 č. k. 6Co/184/2018-739 tvrdenia žalobcov boli opodstatnené, keď v rámci vyriešenia predbežnej otázky, boli všetky označené prevodné zmluvy posúdené ako neplatné a v konečnom dôsledku žalobcovia boli v spore úspešní, i keď už len vo vzťahu k žalovanému v 6. rade. V súhrne týchto skutočností je tak opodstatnený záver o existencii výnimočných okolností daného prípadu.

16. Aj pokiaľ ide o posudzovanie majetkových osobných, zárobkových a iných pomerov na strane žalobcov odvolací súd nezdieľa názor prvoinštančného súdu, že tieto nezakladajú dôvod hodný osobitného zreteľa, pretože žalobcovia v 1., 2., 4. rade majú pravidelný mesačný príjem vo forme starobného a invalidného dôchodku a žalobca v 3. rade je živnostník. Takýto záver by bol opodstatnený len v prípade posúdenia všetkých relevantných zistení, najmä v konfrontácii s predpokladanou výškou trov konania, ako i pomermi žalovaných v 1. - 4. rade. Niet pochýb o tom, že žalobcovia v 1. a 2. rade sú manželia, obaja starobní dôchodcovia, žalobca v 1. rade s dôchodkom vo výške 165,30 eur mesačne a žalobkyňa v 2. rade vo výške 120 eur mesačne. Rovnako tak žalobcovia v 3. a 4. rade sú manželia, žalobca v 3. rade je živnostník, ktorého príjmy s ohľadom na ich výšku boli s nulovou daňovou povinnosťou a žalobkyňa v 4. rade ako invalidná dôchodkyňa poberala 112,70 eur mesačne. Vychádzajúc z uznesenia súdu prvej inštancie zo dňa 21. 04. 2015 č. k. 5C/68/2009-396 výška trov konania žalobcov v 1. - 4. rade len ku dňu vydania rozhodnutia bola vyčíslená celkovou sumou 22.298,34 eur s tým, že žalobcovia v 1. a 2. rade sa na jej úhrade mali podieľať v rozsahu 11.179,73 eur a žalobcovia v 3. a 4. rade v rozsahu 11.118,61 eur. S ohľadom aj na to, že iný majetok žalobcov preukázaný nebol odvolací súd pri pomerovaní celkových pomerov žalobcov s výškou trov konania žalovaných dospel k záveru, že tieto zakladajú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie im náhrady trov konania. Zvlášť pokiaľ žalovaní v 1. - 4. rade ani netvrdili, že by nepriznanie náhrady trov konania pociťovali vzhľadom na svoje pomery ako neprimeranú tvrdoť.

17. S poukazom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci boli naplnené podmienky pre zmiernenie dôsledku právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania, keď bola preukázaná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa, ako i výnimočnosti danej právnej veci, a teda splnenie podmienok pre aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Odvolací súd preto uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch podľa § 388 CSP zmenil spôsobom uvedeným v enunciiate tohto rozhodnutia, pretože neboli splnené podmienky na ich potvrdenie, ani na ich zrušenie.

18. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 257 CSP a v odvolacom konaní úspešným žalobcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal pre dôvody hodné osobitného zreteľa. Podľa názoru odvolacieho súdu bolo by v rozpore so zásadou spravodlivosti pokiaľ by žalovaní v 1. - 4. rade, ktorí nezavinili zastavenie konania voči nim, a do tej doby vynaložili finančné prostriedky na právne zastúpenie, ktorých náhrada im priznaná nebola, mali uhradiť žalobcom ešte i trovy tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa

(§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa
- c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).